

KURULUŞ: 1951

**İSTANBUL
ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ**

Sayı : **1222**

25 Mart 2020

Tamim No:2020/064

Konu: Optik Ürünleri İmalatı ve Ticareti
Mesleğinde Faaliyet Gösterenlerin
Oda ve Sicil Kaydı hk.

ODASI BAŞKANLIĞINA

İlgi: Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nün;
18.03.2020 tarih ve E.00053293959 sayılı yazısı,

Bakanlığımıza Sicil Müdürlükleri tarafından intikal eden yazılı ve sözlü başvurularda; esnaf ve sanatkar odalarına ve siciline kayıtlı olup "optik ürünleri imalatı ve ticareti" meslek dalında faaliyet gösteren bazı esnafın ilgili odalara kayıtlarının silinmesi için başvurdukları, Türk Optisyen-Gözlükçüler Birliği adı altında bir meslek kuruluşunun kurulmasından dolayı kayıtlarını bu Birliğe bağlı olarak kurulan "optisyen-gözlükçüler odalarına" yaptırmak istedikleri, 29.11.2019 tarihine kadar anılan odalara kayıtlarının zorunlu olduğunun kendilerine bildirildiği; ancak iki farklı kuruluşa aidat ödemek istemediklerinden esnaf ve sanatkar sicili ile oda kayıtlarının silinmesini talep ettikleri bildirilmiştir.

Türk Optisyen-Gözlükçüler Birliği Yönetmeliği kapsamında kurulan bu meslek kuruluşuna kayıt olan esnaf ve sanatkarlarla ilgili olarak sicil müdürlükleri tarafından yapılacak işlemler hususunda Bakanlığımızın görüşü yazımız ekindedir.

Bilgilerinizi önemle rica ederiz.

Ömer DEMİR
Genel Sekreter

Faik YILMAZ
Başkan

EKİ:

- 1- Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nün yazısı
(4 sayfa)

24.03.2020 Yazı İşleri Memuru Arzu ERCAN

24.03.2020 Yazı İşleri Müdür V. Başak ÇETİN

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96884937-421.06

Konu : Optik Ürünleri İmalatı ve Ticareti
Mesleğinde Faaliyet Gösterenlerin
Oda ve Sicil Kaydı Hk.

DAĞITIM YERLERİNE

Bakanlığımıza Sicil Müdürlükleri tarafından intikal eden bila tarihli yazılı ve sözlü başvurularda; esnaf ve sanatkâr odalarına ve siciline kayıtlı olup "optik ürünlerin imalatı ve ticareti" meslek dalında faaliyet gösteren bazı esnafın ilgili odalara kayıtlarının silinmesi için başvurdukları, Türk Optisyen- Gözlükçüler Birliği adı altında bir meslek kuruluşunun kurulmasından dolayı kayıtlarını bu Birliğe bağlı olarak kurulan "optisyen-gözlükçüler odalarına" yaptırmak istedikleri, 29.11.2019 tarihine kadar anılan odalara kayıtlarının zorunlu olduğunun kendilerine bildirildiği; ancak iki farklı kuruluşa aidat ödemek istemediklerinden esnaf ve sanatkârlar sicili ile oda kayıtlarının silinmesini talep ettikleri hususlarına yer verilmiş olup; Türk Optisyen-Gözlükçüler Birliği Yönetmeliği kapsamında kurulan bu meslek kuruluşuna kayıt olan esnaf ve sanatkârlarla ilgili olarak sicil müdürlükleri tarafından yapılacak işlemler hakkında nasıl bir yol izlemesi gerektiği hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, Anayasanın "*Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları*" başlıklı 135 inci maddesinde;

"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kalmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir. (...)"

hükmü yer almaktadır. Görüleceği üzere esnaf ve sanatkârlar odaları, Anayasanın 135 inci maddesi uyarınca tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları olup; esnaf ve sanatkârlar odalarının amaçları, görevleri ve yetkileri 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununda düzenlenmiştir.

5362 sayılı Kanunun "*Sicile kayıt mecburiyeti ve sicil işlemleri*" başlıklı 68 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, esnaf ve sanatkârların mesleki faaliyette bulunabilmeleri için sicile kayıt olmalarının şart olduğu ve sicile kaydı yapılan esnaf ve sanatkârların bilgilerinin de sicil marifetiyle oda kaydı için gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Yine 5362 sayılı Kanunun "*Odaya kayıt*" başlıklı 6 ncı maddesi ile Esnaf ve Sanatkârlar Sicili Yönetmeliğinin "*İlgili odanın tespiti*" başlıklı 27 nci maddesinde; esnaf ve

sanatkârların işyerlerinin bulunduğu (iş yeri seyyar olanların ikametgâhlarının bulunduğu) yerdeki meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odasına, bulunmaması halinde karma odaya, karma odanın da bulunmaması halinde meslek ve sanatları ile ilgili en yakın odaya kayıt olacakları hükme bağlanmıştır.

Dolayısıyla, yürürlükteki mevzuat açısından, esnaf ve sanatkârların mesleklerini icra edebilmeleri için esnaf ve sanatkârlar siciline ve odalarına kayıt olmaları kanuni bir zorunluluktur.

Öte yandan 5362 sayılı Kanunun "*Tanımlar*" başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde esnaf ve sanatkâr;

" İster gezici ister sabit bir mekânda bulunsun, Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunca belirlenen esnaf ve sanatkâr meslek kollarına dahil olup, ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedenî çalışmasına dayandıran ve kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabı esasına göre deftere tabi olanlar ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat sahibi kimseleri, " olarak tanımlanmıştır.

Bununla birlikte "*Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu*" başlıklı 63 üncü maddesinde;

"Esnaf ve sanatkâr meslek kollarını belirlemek ve yıllık gayri safî gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve sanatkârlar ile tacir ve sanayicinin ayırımı yapmak, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1463 üncü maddesinde Bakanlar Kurulunca çıkarılması öngörülen karar taslağını hazırlayarak Bakanlığa sunmak üzere; Bakanlık Müsteşarı veya ilgili müsteşar yardımcısının başkanlığında, Bakanlık, Maliye, Millî Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili genel müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bir temsilcisi ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini temsilen katılan bir temsilci ve Konfederasyonu temsilen katılan bir temsilciden oluşan Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. Kurulun sekretarya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yürütülür."

hükmü yer almakta olup esnaf ve sanatkâr meslek kollarını belirlemek görevi, Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu'na verilmiştir. 13/02/2019 tarih ve 30685 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunun 3 No'lu Kararında, 11 sektör ve 184 esnaf ve sanatkâr meslek kolu belirlenmiş olup; söz konusu kararda "Optik ürünlerin imalatı ve ticareti" bu mesleki faaliyet alanlarından biri olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesinin dördüncü ve altıncı fıkralarında;

" 25/1/1956 tarihli ve 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun mali ve idari hükümleri ile disipline ilişkin hükümleri kayasen uygulanır. (...) Oda kurulan illerde ve bölgelerde faaliyette bulunmakta olan meslek mensupları, odaların kuruluşundan itibaren üç ay içinde odaya kayıt olmak zorundadır. Odalar, Birlik Merkez Yönetim Kurulunun yapacağı tebligattan itibaren bir ay içinde genel kurullarını toplayarak yönetim kurulu, disiplin kurulu ve denetim kurulu üyeleri ile Birlik Genel Kurulunda kendilerini temsil edecek olan mümessillerini seçerler. " hükmü,

Türk Optisyen-Gözlükçüler Birliği Yönetmeliğinin "*Odalar ve odaya kayıt mecburiyeti*" başlıklı 5 inci maddesinde;

" (1) Mesleğini serbest olarak icra eden veya özel kuruluşlarda meslek ile ilgili hizmetlerde çalışacak olan meslek mensupları, işlerine başlamadan önce bulundukları ilde bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre kurulmuş bulunan odaya veya bulundukları ilin tâbi olduğu odaya kaydolmakla ve üyelik mükellefiyetlerinin gereklerini yerine getirmekle yükümlüdür.

(2) Meslek Kanununun geçici 2 nci maddesine göre meslek icrası için kazanılmış hak sahibi olup aynı mekânda eczacılık ile optisyenlik veya gözlükçülüğü ya da saatçilik ile optisyenliği veya gözlükçülüğü birlikte yapanlar da birinci fıkra hükmüne tâbidir.

(3) Odaya kayıtlı meslek mensuplarının mesleklerini icra edebilmeleri bakımından diğer kanunlara göre kurulmuş meslek odalarına kaydolmaları şartı aranmaz.

(4) Odalara ihtiyarî olarak kaydolma hususunda 25/1/1956 tarihli ve 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü kıyasen uygulanır."

düzenlemesi yer almaktadır.

Yukarıdaki hükümlerden de anlaşılacağı üzere 5362 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde; odaya kayıt için sicile kayıt yaptırmış olmanın zorunlu olduğu, sicilın esnafa ait bilgileri elektronik ortamda odaya kayıt için göndereceğinin hüküm altına alındığı ve esnaf ve sanatkarın durumuna göre birden fazla esnaf ve sanatkar odasına kayıt yaptırması mümkün iken ticaret ve sanayi odalarına kayıt yaptıramayacağı belirtilmektedir. 5362 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde ise; resmi ve özel kuruluşlarca tacir ve sanayiciden mesleki faaliyetleri ile ilgili olarak istenilen belgelerin esnaf ve sanatkarlar için mensup oldukları oda tarafından düzenleneceği ve oda kaydı istenmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir.

5193 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında ise; 6643 sayılı Kanuna atıf yapılarak bu Kanunun mali ve idari hükümleri ile disiplin hükümlerinin uygulanacağı ve altıncı fıkrasında üç ay içinde odaya kayıt yaptırılmasının zorunlu olduğu belirtilmektedir. 5193 sayılı Kanun ile 6643 sayılı Kanun hükümlerine atıf yapılmış olmakla birlikte; 6643 sayılı Kanunda yer alan eczacı odalarına kayıtlı eczacıların diğer kanunlarla kurulmuş meslek odalarına kayıt yaptırmalarının zorunlu olmadığı hükmünün, optisyen ve/veya gözlükçüler için de geçerli bir idari hüküm olarak değerlendirilmesi hususu hukuken tartışmalı bir konu niteliğindedir. Keza; bu nedenle Türk Optisyen-Gözlükçüler Birliği Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde düzenlenen; odaya kayıtlı meslek mensuplarının mesleklerini icra edebilmeleri için diğer kanunlara göre kurulmuş meslek odalarına kaydolmaları şartının aranmaması hususunun 5193 sayılı Kanunda dayanağı olup olmadığı da bir başka hukuki tartışma konusu ortaya çıkarabilmektedir.

Diğer taraftan konu ile ilgili Sağlık Bakanlığı tarafından Bakanlığımıza gönderilen cevabi yazılarında; 7063 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesi ile 5193 sayılı Kanuna eklenen geçici 4 üncü maddenin beşinci fıkrası uyarınca, optisyenlik mesleğini icra eden meslek mensuplarının odaların kuruluşundan itibaren üç ay içinde odaya kayıt olma zorunluluklarının bulunduğu, 5362 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca da; ilgili odaya kayıt zorunluluğu bulunduğu değerlendirildiğinde, optisyenlik müessesesi sahipliğinin gerçek kişi olması durumunda, bu kişilerin işyerlerinin bulundukları yerdeki meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odasına kaydolmakla yükümlü olduğu, müessesede optisyenlik mesleğini icra eden (fenni gözlükçü-optisyen) meslek mensuplarının ise söz konusu husustan bağımsız olarak ayrıca Optisyen-Gözlükçüler Odalarına kayıtlı olmasının uygun olacağı belirtilmiştir.

Öte yandan esnaf ve sanatkarların esnaf ve sanatkar odalarına kaydolma zorunluluğu

5362 sayılı Kanuna dayanırken; optisyen-gözlükçüler odalarına kayıt zorunluluğu 5193 sayılı Kanuna dayanmakla birlikte; optisyen-gözlükçüler odalarına kayıtlı meslek mensuplarının mesleklerini icra edebilmeleri için diğer kanunlara göre kurulmuş meslek odalarına kaydolmaları şartının aranmaması hususunun dayanağının Türk Optisyen-Gözlükçüler Birliği Yönetmeliğinin ilgili hükümleri olduğu ve 5193 sayılı Kanunda anılan hükmün açıkça bir dayanağı bulunmadığı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla optisyen-gözlükçüler odalarına kayıtlı meslek mensuplarının diğer kanunlara göre kurulmuş meslek odalarına kaydolmaları şartının aranmamasına ilişkin hüküm Yönetmelik ile belirlendiğinden bu konuda yetki çatışmasının Türk Optisyen-Gözlükçüler Birliği Yönetmeliği lehine ortadan kaldırılamayacağı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; "Optik ürünlerin imalatı ve ticareti" mesleğini icra eden kişilerin kaydolacakları odalara ilişkin mevzuat hükümlerinin çakıştığı ve de söz konusu meslek erbabının 5362 sayılı Kanuna göre kurulmuş meslek odalarına kayıtları yapılırken farklı bir Kanunla kurulan farklı meslek odalarına kayıt için zorlandıkları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak mer'i mevzuata göre optik ürünleri imalatı ve ticaret meslek dalında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarların, esnaf siciline ve esnaf ve sanatkarlar odalarına kayıt olmaları zorunlu olup; söz konusu zorunluluğun ortadan kaldırılmasının ancak 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanunda değişiklik yapılması suretiyle mümkün olabileceği; mevcut mevzuat hükümleri doğrultusunda "Optik ürünlerin imalatı ve ticareti" mesleğini icra edenlerin esnaf ve sanatkar niteliğini haiz olması durumunda sicile ve odaya kayıt edilmeleri gerektiği ve söz konusu meslekte hali hazırda devam eden sicil ve kayıtların silinemeyeceği değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Yönetmeliğinin "İtiraz" başlıklı 40 ncı maddesinde;

"İlgililer; tescil istemleri ile ilgili olarak müdürlükçe verilecek kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren sekiz gün içinde sicilin bulunduğu yerdeki ticaret davalarına bakan yetkili asliye hukuk mahkemesine dilekçe ile itiraz edebilir. Mahkeme dosya üzerinde yapacağı inceleme sonucunda tescilin gerekli bulunduğu sonucuna varırsa tescilin yapılmasını müdürlüğe emreder, aksi takdirde tescil istemini reddeder."

hükmü yer almakta olup; yazınızda bahsi geçen hususlarla ilgili Bakanlığımızın yukarıda yer verilen görüşüne uygun olarak, Sicil Müdürlükleri tarafından verilecek kararlara karşı yukarıda yer verilen hüküm çerçevesinde itiraz edilebileceği değerlendirilmektedir.

Konu ile ilgili bilgi edinilmesi ve sicil müdürlükleri ile bağlı odalarınıza duyurulması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Necmettin ERKAN

Bakan a.

Genel Müdür

DAĞITIM:

GEREĞİ: 81 Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliklerine